

Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul central (jud. L. Grădinari)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. A. Garbuz, A. Ciobanu, O. Moraru)

ÎNCHEIERE

29 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Compania de asigurări „Grawe Carat Asigurări” societate pe acțiuni,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Aliona Buznea împotriva Companiei de asigurări „Grawe Carat Asigurări” societate pe acțiuni, intervenient accesoriu Banca comercială „Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” societate pe acțiuni cu privire la anularea actului de despăgubire din 05 martie 2019 și constatarea cazului asigurat,

împotriva deciziei din 30 ianuarie 2020 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respins apelul declarat de către Compania de asigurări „Grawe Carat Asigurări” societate pe acțiuni și a fost menținută hotărârea din 19 august 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul central,

constată:

La 17 aprilie 2019 Aliona Buznea a depus cerere de chemare în judecată împotriva CA „Grawe Carat Asigurări” SA, intervenient accesoriu BC „Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” SA cu privire la anularea actului de despăgubire din 05 martie 2019 și constatarea cazului asigurat.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la 22 martie 2018, între BC „Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” SA și Victor Buznea a fost încheiat contractul de credit nr. 000006460, ultimul având calitate de debitor.

A menționat că, în aceeași zi, între BC „Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” SA și ea a fost încheiat contractul de fidejusiune nr. 000006460/F1 din 22 martie 2018, având calitate de fidejutor, iar între CA „Grawe Carat” SA, prin intermediarul în asigurări BC „Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” SA și Victor Buznea a fost încheiat contractul de asigurare de accidente, prin care ultimul s-a asigurat de accident (deces, invaliditate permanentă).

A susținut că, la 30 noiembrie 2018 Victor Buznea a decedat, survenind, astfel, cazul asigurat, ceea ce determină achitarea de către asigurator către

beneficiarul BC „Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” SA a despăgubirilor de asigurare.

A afirmat că, la 18 ianuarie 2019 în adresa BC „Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” SA a fost expediată scrisoarea de informare despre survenirea cazului asigurat, cu prezentarea tuturor actelor confirmative și necesitatea adresării în adresa CA „Grawe Carat Asigurări” SA pentru achitarea despăgubirii de asigurare în baza contractului de asigurare de accidente.

A relevat că, la 14 martie 2019 a primit de la CA „Grawe Carat Asigurări” SA scrisoarea nr. 602 din 07 martie 2019, prin care a fost informată că, în urma examinării tuturor actelor parvenite în cadrul procedurilor de regularizare a dosarului de daună nr. AC-2019-022, a constatat că, decesul asiguratului Victor Buznea nu poate fi considerat accident și, respectiv, acest eveniment nu constituie caz asigurat și, prin urmare, nu are temeii juridic pentru plata despăgubirii de asigurare, iar cererea din 12 februarie 2019 privind achitarea despăgubirii nu poate fi satisfăcută.

A notat că, la 29 martie 2019, prin intermediul oficiului poștal, a primit copia actului de despăgubire din 05 martie 2019, pe care îl consideră nemotivat, făcându-se referire doar la art. 16 din condiții de asigurare pentru asigurarea de accidente, parte integrantă a contractului de asigurare, cu mențiunea că, evenimentul produs nu se consideră accident - caz asigurat.

A considerat că, răspunsul enunțat este unul ilegal și neîntemeiat.

A declarat că, decesul asiguratului Victor Buznea, conform raportului de constatare din 01 decembrie 2018, prezentat CA „Grawe Carat Asigurări” SA, a survenit în rezultatul asfexiei mecanice prin obstruarea căilor respiratorii cu corp străin (bol alimentar).

A mai declarat că, decesul asiguratului corespunde prevederilor pct. 6.1 din contractul de asigurare de accidente și constituie caz asigurat, or, evenimentul a fost produs independent de voința asiguratului, a avut efect spontan și din exterior (obturarea căilor respiratorii a avut loc spontan din cauza bolului alimentar parvenit din exterior), obturarea căilor respiratorii a avut un impact mecanic asupra organismului care a dus la asfexierea mecanică și a cauzat decesul asiguratului.

A considerat că, CA „Grawe Carat Asigurări” SA neîntemeiat și cu rea-credință se eschivează de la executarea obligațiilor contractuale asumate la 22 martie 2018 prin contractul de asigurare și cu rea-credință evită să-și execute obligațiile contractuale asumate, conform art. 1315 alin. (1) lit. b) din Codul civil.

A solicitat anularea actului de despăgubire din 05 martie 2019, întocmit de către CA „Grawe Carat Asigurări” SA și constatarea faptului că, decesul lui Victor Buznea este caz asigurat conform contractului de asigurare de accidente din 22 martie 2018 și condițiilor de asigurare pentru asigurarea de accidente parte integrantă a contractului.

Prin hotărârea din 19 august 2019 a Judecătorei Drochia, sediul central a fost admisă acțiunea depusă de către Aliona Buznea, a fost anulat actul de despăgubire din 05 martie 2019, întocmit de către CA „Grawe Carat Asigurări” SA și a fost constatat faptul că, decesul lui Victor Buznea, născut la 10 aprilie 1968, decedat la 30 noiembrie 2019 este caz asigurat conform contractului de asigurare de accidente

din 22 martie 2018 și condițiilor de asigurare de accidente parte integrantă a contractului.

Prin încheierea din 16 octombrie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul central au fost corectate greșelile tehnice din conținutul hotărârii din 19 august 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul central prin înlocuirea sintagmei „30 noiembrie 2019” cu sintagma „30 noiembrie 2018”.

Prin decizia din 30 ianuarie 2020 a Curții de Apel Bălți a fost respins apelul declarat de către CA „Grawe Carat Asigurări” SA și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Instanța de apel a reținut că, conform contractului de asigurare de accidente din 22 martie 2018, Victor Buznea a fost asigurat de următoarele riscuri: deces și invaliditate permanentă. La data încheierii contractului enunțat, Victor Buznea a achitat prima de asigurare în mărime integrală stabilită de contractul de asigurare de accidente - 985,39 de lei, polița de asigurare fiind valabilă pînă la 22 martie 2023.

Ca urmare, instanța de apel a conchis că, prima instanță corect a stabilit că, Victor Buznea a executat obligațiile stabilite în contractul de asigurare de accidente din 22 martie 2018, iar CA „Grawe Carat Asigurări” SA este obligată să achite despăgubirea de asigurare la survenirea cazului asigurat, însă la 05 martie 2019 a întocmit actul de despăgubire, prin care a refuzat să achite despăgubirea de asigurare în temeiul art. 16 din condițiile de asigurare pentru asigurarea de accidente, parte integrantă a contractului.

În contextul celor expuse, instanța de apel a considerat că, prima instanță corect a ajuns la concluzia că, actul de despăgubire din 05 martie 2019, întocmit de către CA „Grawe Carat Asigurări” SA urmează a fi anulat.

Instanța de apel a mai reținut că, conform concluziei raportului de constatare din 01 decembrie 2018, întocmit de către Centrul de medicină legală, decesul lui Victor Buznea a survenit în rezultatul asfixiei mecanice prin obstruarea căilor respiratorii cu corp străin (bol alimentar), cazul dat constituind caz asigurat, nefiind prezente circumstanțele prevăzute de pct. 6.5 din contractul de asigurări de accidente din 22 martie 2018 și art. 18 din condițiile de asigurare pentru asigurarea de accidente, parte integrantă a contractului, care ar exclude achitarea despăgubirii de asigurare de către asigurător beneficiarului BC „Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” SA. Decesul asiguratului Victor Buznea corespunde prevederilor pct. 6.1 din contractul de asigurare de accidente și constituie caz asigurat, or, evenimentul a fost produs independent de voința asiguratului, a avut efect spontan și din exterior (obturarea căilor respiratorii a avut loc spontan din cauza bolului alimentar parvenit din exterior), obturarea căilor respiratorii a avut un impact mecanic asupra organismului care a dus la asfixierea mecanică și a cauzat decesul asiguratului.

Totodată, instanța de apel a conchis că, prima instanță corect a reținut și constatat că, CA „Grawe Carat Asigurări” SA neîntemeiat se eschivează de la executarea obligațiilor contractuale asumate prin contractual de asigurare de accidente din 22 martie 2018, or, conform pct. 6.1 din contractual de asigurare de accidente din 22 martie 2018, cazul asigurat este producerea unui accident în perioada de asigurare a contractului de asigurare. Se consideră accident evenimentul care se produce independent de voința asiguratului, care are efect spontan și din

exterior asupra corpului său din punct de vedere mecanic sau chimic și care aduce cu sine o vătămare corporală sau decesul.

Instanța de apel a respins argumentele invocate de către apelant precum că, asigurătorul în speță nu este obligat la executarea obligațiilor contractuale asumate pe motiv că, decesul lui Victor Buznea a survenit ca urmare a reacțiilor organismului la consumul de alcool și asfixia mecanică a survenit pe fon de intoxicație alcoolică gravă, astfel, acest eveniment nu poate fi considerat accident, adică evenimentul produs independent de voința asiguratului și nici nu întrunește condiția de efect spontan și din exterior, respectiv, acest eveniment nu constituie un caz asigurat, or, conform raportului de constatare din 01 decembrie 2018, s-a stabilit că, decesul asiguratului a survenit în urma asfixiei mecanice prin obstruarea căilor respiratorii cu corp străin (bol alimentar), ce complet închide intrarea în laringe. În ședința de judecată a primei instanțe expertul a explicat că, în cazul bolului alimentar, dacă în preajma persoanei nu este nimeni pentru a-l ajuta, atît în cazul unei persoane ce nu a consumat alcool, cît și a uneia ce a consumat alcool, decesul este inevitabil.

Prin urmare, instanța de apel a relevat că, deși a fost constatat că, la momentul survenirii decesului, Victor Buznea se afla în stare avansată de ebrietate, prin concluziile expertului nu a fost stabilit că, decesul acestuia a survenit ca urmare a acestei stări, că ar fi existat o legătură cauzală între consumul de alcool și cauza decesului sau că accidentul s-ar fi produs în urma consumului de alcool de către asigurat.

De asemenea, instanța de apel a respins argumentele invocate de către apelant precum că, intimata ar fi persoana neîndreptățită de a înainta prezenta acțiune și nu este beneficiar al despăgubirii de asigurare, dat fiind că, conform prevederilor contractuale, cît și condițiile de asigurare stabilesc expres subiectul care este în drept de a pretinde încasarea indemnizației de asigurare în caz de deces al asiguratului. Or, în conformitate cu art. 5 alin. (1) CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța judecătorească în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime. În speță, Aliona Buznea nu pretinde la încasarea despăgubirii de asigurare, ea neinvocând că, ar fi beneficiar al despăgubirii de asigurare, ea invocă doar că, neexecutarea de către asigurător al obligațiilor contractuale are consecințe directe asupra drepturilor și intereselor sale patrimoniale.

La 11 mai 2020 CA „Grawe Carat Asigurări” SA a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii, cu încasarea de la intimată a taxei de stat pentru depunerea cererii de apel în sumă de 75 de lei și a taxei de stat pentru depunerea cererii de recurs în sumă de 50 de lei.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, deoarece au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material și, anume, nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată și a fost interpretată eronat legea, precum și au fost apreciate arbitrat probele, fapt ce a dus la soluționarea greșită a cauzei.

A menționat că, pentru calificarea unui accident ca eveniment asigurat în lumina contractului de asigurare de accidente din 22 martie 2018, este necesar

întrunirea cumulativă a următoarelor elemente: acțiunea independentă de voința asiguratului, spontană și din exterior, mecanică sau chimică; vătămarea corporală sau decesul; interdependența dintre acțiunea independentă, spontană, din exterior și vătămarea corporală sau decesul.

A susținut că, lipsa uneia dintre aceste elemente exclude calificarea evenimentului ca fiind caz asigurat și obligația asigurătorului de a plăti indemnizația de asigurare stabilită în contract.

A afirmat că, instanța de apel a concluzionat că, Victor Buznea ar fi fost asigurat de deces și de invaliditate permanentă, însă, de fapt, contractul de asigurare de accidente din 22 martie 2018 are ca obiect interesele patrimoniale legate de afectarea integrității corporale, a pierderii capacității de muncă sau a decesului asiguratului ca urmare a accidentului.

A relevat că, nu orice deces al asiguratului este aprioric caz asigurat și generează automat obligația asigurătorului de a achita despăgubirea de asigurare, ci este imperativ necesar ca decesul să fie rezultatul unui accident în sensul contractului și condițiilor de asigurare.

A notat că, în speță, în raportul de constatare din 01 decembrie 2018, la compartimentul „examinarea internă” s-a constatat căile respiratorii permeabile, cu conținut dens, vâscos, cenușiu (asemănător cu cel din stomac), împrejurare confirmată și prin declarațiile medicului legist Valeriu Balea, care fiind audiat în cadrul ședinței de judecată, a relatat că, căile respiratorii ale lui Victor Buznea au fost blocate cu mase vomitale (bol) cu conținut gastric asemănător cu cel din stomac, împrejurări consemnate și în extrasul raportului - moartea lui Victor Buznea a survenit în rezultatul asfixiei mecanice - aspirația cu mase vomitale/conținut gastric, prin ce se confirmă datele necropsiei.

A specificat că, asigurătorul a explicat și a reiterat faptul că, evenimentul – asfixierea a survenit din interior, or, prezența maselor vomitale în sine și reprezintă o expulzie din interior a conținutului stomacului.

A invocat că, instanțele judecătorești nu au efectuat analiza argumentului asigurătorului în privința faptului că, decesul asiguratului Victor Buznea reprezintă în sine o împrejurare ce degreavează din obligația de plată a indemnizației de către asigurător, în temeiul pct. 6.5 din contractul de asigurare de accidente în coroborare cu pct. 18, subpct. (7). Or, conform raportului de cercetare toxicologică din 14 decembrie 2018, în proba de sânge prezentată pe numele cadavrului Victor Buznea s-a depistat alcool etilic în cantitate de 6,31 g/l, fapt expus și în concluziile raportului - asfixie mecanică...pe fon de intoxicație alcoolică gravă.

A mai invocat că, în practica medico-legală este recomandat următorul raport dintre nivelul concentrației în sânge și gradul de ebrietate: mai mică de 0,3‰ nu influențează asupra activității funcționale a organismului, 0,5-1,5‰ grad ușor de ebrietate, 1,5-2,5‰ grad mediu de ebrietate, 2,5-3,0‰ ebrietate gravă, 3,0-5,0‰ intoxicație gravă cu posibile consecințe letale, 5,0-6,0‰ intoxicație mortală.

A menționat că, în polița de asigurare de accident, în calitate de beneficiar în caz de deces din accident este BC „Mobiasbancă-Group Societe Generale” SA, desemnată de către Victor Buznea, confirmat prin semnătura acestuia de pe contractul de asigurare de accidente din 22 martie 2018.

A susținut că, reieșind din aceste circumstanțe liber convenite de părți, în eventualitatea în care evenimentul din speță ar fi fost caz asigurat, potențialul drept de a încasa indemnizația de asigurare îl deține BC „Mobiasbancă-Group Societe Generale” SA.

A afirmat că, intimata Aliona Buznea, nefiindu-i opozabile efectele juridice ale contractului de asigurare de accidente din 22 martie 2018, nu poate invoca pretenții în raport cu contractul de asigurare, deoarece calitatea de fidejutor în cadrul unui alt contract (contract de credit) încheiat între Victor Buznea și BC „Mobiasbancă-Group Societe Generale” SA nu conferă acesteia în mod extensiv prerogative suplimentare în cadrul unui contract de asigurare, la care nu este parte.

A relatat că, instanțele judecătorești nu au supus analizei și nu au reținut că, circumstanțele în care a fost contractată asigurarea de accident (cum în speță este creditul acordat lui Victor Buznea), nu nasc dreptul intimitei de a cere instanței de judecată să constate eveniment drept caz asigurat și să anuleze actele asigurătorului, pe marginea unui contract asigurare, unde efectiv nu are din start nici o calitate.

Prin referința depusă la 25 iunie 2020 și 27 iunie 2020 Aliona Buznea a solicitat respingerea recursului și menținerea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, Curtea de Apel Bălți a expediat copia deciziei contestate în adresa părților la 16 martie 2020, iar la 19 martie 2020 recurentul a recepționat-o, fapt confirmat prin avizul de recepție a acesteia (f. d.194).

Astfel, recursul, declarat la 11 mai 2020, este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către CA „Grawe Carat Asigurări” SA nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat asupra deciziilor instanței de apel are caracter nedevalidativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de către CA „Grawe Carat Asigurări” SA, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către CA „Grawe Carat Asigurări” SA ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către Compania de asigurări „Grawe Carat Asigurări” societate pe acțiuni se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Nicolae Craiu

Mariana Pitic